

ВІДГУК

офіційного опонента - доктора юридичних наук, професора, заступника начальника факультету з навчальної роботи - начальника навчальної частини факультету забезпечення державної безпеки Київського інституту Національної гвардії України Комісарова Олександра Геннадійовича на дисертаційне дослідження Мамедової Ельміри Алгаламівни «Адміністративно-правові засади забезпечення кібербезпеки патрульної поліції в Україні», подану на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право»

Актуальність теми дисертаційного дослідження. На сьогодні спостерігається інтенсивний розвиток кібернетичного простору. З чим пов'язані ризики, які цивілізація зазнає внаслідок впровадження нових технологій. Роль кіберзагроз у спектрі загроз національній безпеці збільшується, і ця тенденція продовжиться з удосконаленням інформаційних технологій.

Розвиток сучасного суспільства характеризується швидкою інформатизацією різних сфер його життєдіяльності, переходом від традиційного публічного адміністрування до урядування через утворення нових форм інформаційної діяльності, що призводить до суттєвого розширення обсягів інформації, проникнення її складових у різні сфери суспільної діяльності. На сьогодні кіберпростір, інфраструктура та технології значною мірою впливають на рівень і темпи соціального, економічного та технічного розвитку країни.

У цьому аспекті більшість державних органів України зіткнулася з необхідністю забезпечення кібербезпеки суспільства та держави, у тому числі, за допомогою реалізації відповідних адміністративно-правових засад. На сьогодні, Україна дедалі більше відчуває на собі масштаби кіберзагроз та негативні наслідки їх реалізації. Зокрема застосовування хакерських атак безпосередньо загрожували інфраструктурі, правоохоронним органам та безпеці держави загалом. У зв'язку з чим, виникає наукова і практична проблема визначення адміністративно-правових засад, щодо безпеки особи, суспільства, держави в кіберсфері.

Основною метою юридичного забезпечення кібернетичної безпеки є передбачення, припинення та мінімізація наслідків реалізації загроз для національних інтересів. Захист від цих загроз є суттєвою складовою національної безпеки України. Правові норми, як засіб соціального регулювання,

грають важливу роль у забезпеченні кібернетичної безпеки і підтримуються державним примусом. Згідно чинного законодавства України Національна поліція України відноситься до основних суб'єктів національної системи кібербезпеки, а відтак її підрозділи беруть активну участь у реалізації державної політики у цій сфері.

На даний час в умовах відсутності системних досліджень проблем адміністративно-правового забезпечення кібербезпеки Національної поліції України, її підрозділів та поліцейських підвищується актуальність наукової розробки проблеми визначення адміністративно-правових засад забезпечення кібербезпеки патрульної поліції, окреслення положень відомчої концепції та механізму створення безпечного кіберсередовища цього підрозділу поліції. Це у свою чергу підвищить здатність підтримувати захищеність інформаційних систем МВС від шкідливого впливу зовнішніх та внутрішніх факторів.

Зазначене обумовлює актуальність дисертації Е.А. Мамедової, що спрямована на теоретичне узагальнення й вирішення наукового завдання, яке полягає у визначенні теоретичних положень, що визначають зміст адміністративно-правових засад забезпечення кібербезпеки патрульної поліції в Україні.

Оцінка наукового рівня дисертації і наукових публікацій здобувача.
Дисертантка здійснила теоретичне узагальнення і нове вирішення наукового завдання, що полягає у розкритті сутності організаційно-правового забезпечення кібербезпеки патрульної поліції в Україні. Структура рукопису, запропонована дисертанткою є цілком обґрунтованою і відповідає класичному науковому підходу. Вдало сформульовано мету дослідження як визначення на підставі аналізу чинного законодавства та узагальнення практики його застосування, зарубіжних, історичних та сучасних наукових джерел теоретичних положень, що визначають зміст адміністративно-правових засад забезпечення кібербезпеки патрульної поліції в Україні, а також формування рекомендацій та пропозицій щодо удосконалення їх правової регламентації у вітчизняному законодавстві. Сформульовані об'єкт дослідження як суспільні відносини у сфері забезпечення інформаційної безпеки Національної поліції України, та предмет дослідження як адміністративно-правові засади забезпечення кібербезпеки патрульної поліції в Україні, що відповідають темі дисертаційної роботи. Обраний спосіб

структуризації дисертаційної роботи дозволяє змістовно й послідовно розглянути проблемні та дискусійні питання і завдання, визначені авторкою.

Робота Е.А. Мамедової відповідає вимогам, що ставляться до підготовки дисертацій, складається зі вступу, трьох розділів, восьми підрозділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Висновки, що містяться у роботі, є достатньо оригінальними, не повторюють вже відомих наукових положень та достатнім чином обґрунтовані й достовірні. Авторці вдалося цього досягти за допомогою як вдало обраної методології дослідження, так і повним, всебічним використанням емпіричного матеріалу. Дисертанткою опрацьовано наукові праці українських та зарубіжних вчених, фахівців із загальної теорії держави та права, конституційного, адміністративного та інформаційного права. Наведене свідчить про репрезентативність використаної джерельної бази. Тему дисертації виходячи із сучасного рівня розвитку наукової доктрини кібербезпеки розкрито вичерпно.

Аналіз дисертаційного дослідження та наукових публікацій Е.А. Мамедової підтверджує високий рівень обґрунтованості та наукової доречності її результатів. Вона продемонструвала достатньо глибокі знання у галузі адміністративного та інформаційного права, що підкреслює теоретичну та практичну значущість її дослідження та свідчить про високий науковий рівень.

Також важливо відзначити, що основні положення її роботи були опубліковані у шести визнаних фахових виданнях з юридичних дисциплін. Особливу увагу привертає реалізація прикладного значення отриманих результатів дослідження у виданих дисертанткою у співавторстві науково-практичних рекомендаціях «Інформаційне забезпечення діяльності патрульної поліції», що використовуються поліцейським на практиці. Це є важливим показником науково-практичного спрямування цього дослідження. Крім того, десять тез доповідей авторки на науково-практичних заходах також відзначили основні результати дослідження, що свідчить про активну участь у науковому діалозі та розповсюдження її наукових розробок серед колег. Дослідження змісту дисертації виявили, що нормативно-обмежений обсяг дисертації не дозволив авторці повно розкрити усі питання, що піднімалися в усіх її наукових публікаціях щодо сфери кібербезпеки патрульної поліції.

Новизна наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Новизна дослідження конкретизується в найважливіших положеннях, висновках і пропозиціях. Серед них, можна виділити наступні.

У підрозділі 1.1 «Кібербезпека патрульної поліції України як адміністративно-правова категорія» авторка відокремила ознаки кібербезпеки патрульної поліції, що відрізняють її від інформаційного забезпечення, а саме такі як: стан захищеності службових інтересів патрульної поліції; проявляється у сфері кіберпростору; мета – своєчасне виявлення, запобігання і нейтралізація реальних і потенційних кіберзагроз; забезпечується через комплекс заходів із використання інформаційних ресурсів, мереж, носіїв інформації, програмного забезпечення, засобів фото та відео зйомки в роботі патрульних поліцейських (с. 42-43). Водночас Е.А. Мамедова сформулювала визначення поняття «інформаційне забезпечення патрульної поліції» як комплексу етапів обробки інформації, що спрямовані на задоволення інформаційних потреб та реалізацію інформаційних інтересів патрульної поліції. Вона проаналізувала поняття «кібербезпека патрульної поліції» та «інформаційне забезпечення патрульної поліції», виявила тісний зв'язок цих двох правових категорій, та окреслила їх відмінності.

У підрозділі 2.2 дисертації «Механізм адміністративно-правового забезпечення кібербезпеки патрульної поліції та його елементи» авторка дослідила наукові підходи до змісту поняття механізм адміністративно-правового забезпечення, а також сформулювала принципи забезпечення кібербезпеки патрульної поліції спираючись на положення Закону України «Про основні засади забезпечення кібербезпеки України». Вона описала зміст та реалізацію таких принципів адміністративно-правового забезпечення кібербезпеки патрульної поліції: мінімального необхідного регулювання, тобто рішення суб'єктів владних повноважень системи МВС України мають бути необхідними та мінімально достатніми для досягнення мети й завдань із забезпечення кібербезпеки; забезпечення захисту прав користувачів комунікаційних систем та/або споживачів послуг електронних комунікацій, послуг із захисту інформації, кіберзахисту, зокрема прав щодо невтручання в приватне життя та захисту персональних даних як поліцейських, так і громадян;

прозорості, згідно з яким рішення та заходи органів Національної поліції мають бути належно обґрунтовані та повідомлені суб'єктам, яких вони стосуються, до набрання ними чинності та їх застосування; об'єктивності і правової визначеності, тобто максимально можливе застосування національного та міжнародного права щодо повноважень й обов'язків органів поліції у сфері кібербезпеки (с. 103-105).

Новим у сфері дослідження кібербезпеки патрульної поліції є підхід до висвітлення особливостей використання соціальних мереж патрульними поліцейськими для забезпечення взаємодії із суспільством, що здійснила Е.А. Мамедова у підрозділі 2.3. У результаті проведення цієї частини дослідження було виявлено відсутність правил використання соціальних мереж поліцейськими, що створили потенційні загрози кібербезпеці патрульної поліції, передумови до порушення законодавства про захист персональних даних. Авторка пропонує ряд доречних заходів щодо покращення регламентації порядку використання соціальних мереж в роботі патрульної поліції із дотриманням засад кібербезпеки через рекомендації: 1) розширювати співпрацю з іншими правоохоронними органами та зацікавленими сторонами в боротьбі зі злочинами у сфері технологій; 2) посилити координацію та обмін досвідом у боротьбі з технологічними злочинами; 3) розробити та затвердити концепцію кібербезпеки МВС України; 4) закріпити у Законі України «Про електронні комунікації» визначення поняття електронні соціальні мережі та окреслити загальні засади їх використання; 5) у Правилах етичної поведінки поліцейських закріпити положення про принципи розміщення в соціальних мережах інформації; 6) внести зміни до посадових інструкцій працівників відповідних підрозділів патрульної поліції, з метою конкретизації їх повноважень щодо висвітлення інформації про діяльність підрозділу в соціальних мережах та правоохоронного моніторингу, дотримання правил кібербезпеки у процесі такої комунікації; 7) розробити методичні рекомендації та пам'ятки для працівників патрульної поліції щодо дотримання правил кібербезпеки за різними напрямками їх службової діяльності (с. 132).

Слід відмітити складність питання, яке авторка намагалась розкрити у підрозділі 3.1, де досліджувала іноземний досвід забезпечення кібербезпеки патрульної поліції, що обумовлено обмеженою кількістю наукових джерел

відповідної тематики. Проте дисертантка розкрила зміст механізму правового регулювання та забезпечення механізму кібербезпеки на загальнодержавному рівні таких країн як Литва, Латвія, Естонія, Чехія, Федеративна Республіка Німеччина, Чорногорія, Польща, Сполучені Штати Америки, Канада та інших. Із позитивного досвіду підвищення рівня забезпеченості кібербезпеки у підрозділах поліції авторка виокремила закріплення на рівні етичних кодексів обов'язку поліцейських дотримуватись правил кібербезпеки (с. 151), проведення планових тренувань з питань кібербезпеки у правоохоронній сфері (с. 152), віднесення інформаційних систем поліції до категорії критичної інформаційної інфраструктури із посиленням рівнем захисту від кібератак (с. 152); включення дисциплін із кібербезпеки, захисту від кібератак до навчальних планів підготовки поліцейських, а також підвищення їх кваліфікації у США, Німеччині, Польщі, Латвії (с. 153-156).

У підрозділі 3.2 авторка акумулювала зроблені у попередні розділах припущення та пропозиції щодо удосконалення механізму адміністративно-правового забезпечення кібербезпеки патрульної поліції. Так, слід відмітити системний підхід у формулюванні пропозиції Е.А. Мамедовою щодо внесення змін до статей 18, 25, 32, 40, 62 Закону України «Про Національну поліцію» для формування та закріплення у правових нормах механізму адміністративно-правового забезпечення кібербезпеки Національної поліції загалом та патрульної поліції зокрема. У цих пропозиціях авторка вбачає за необхідне закріпити обов'язок дотримуватись правил кібербезпеки поліцейськими за різними напрямками їх роботи, встановлення дисциплінарної відповідальності за порушення вимог законодавства про захист персональних даних громадян та правил кібербезпеки; конкретизація правил використання технічних приладів і технічних засобів, що мають функції фото- і кінозйомки, відеозапису з метою недопущення порушень положень інформаційного законодавства та вимог кібербезпеки; встановлення гарантій інформаційної та кібербезпеки самих поліцейських як при виконання службових повноважень, так і в позаслужбовий час (с. 163-165).

Слід відмітити слушні пропозиції і щодо викладення у новій редакції 3, 6, 7, 9, 11 частини 3 статті 1 Закону України «Про Дисциплінарний статут Національної поліції України» з метою встановлення вимог щодо дотримання

правил кібербезпеки, а також включення дій, що порушують ці правила до переліку дисциплінарних правопорушень (с. 180-181); доповнення статті 188-39 КУпАП частинами 6 та 7, а також формулювання частини 1 статті 212-5 КУпАП у новій редакції з метою встановлення адміністративної відповідальності за вчинення порушень правил кібернетичної безпеки Національної поліції України громадянами та посадовими особами (187-188). Запропоновані зміни до чинного законодавства утворюють адміністративно-правові засади забезпечення кібербезпеки патрульної поліції в Україні.

Обрана структура дисертаційного дослідження чітко визначила пріоритетні напрями дослідження та дозволила авторці всебічно та концентровано дослідити предмет роботи, а представникам наукових кіл – з'ясувати авторську концепцію механізму адміністративно-правового забезпечення кібербезпеки патрульної поліції. Винесені на захист положення характеризують роботу як самостійне глибоке комплексне дисертаційне дослідження, присвячене вивченню змісту та особливостей правового регулювання відносин, пов'язаних із використанням персональних даних, інформаційних систем та баз даних МВС, електронних службових приладів для фіксації інформації, соціальних мереж із дотримання засад кібербезпеки.

Оцінюючи новизну одержаних результатів, слід зазначити, що вона визначається насамперед тим, що в межах єдиного комплексного дослідження вперше у вітчизняній адміністративно-правовій науці досліджено адміністративно-правові засади забезпечення кібербезпеки патрульної поліції України та механізм їх реалізації в сучасних умовах. Наукова новизна результатів дисертації, пропозицій і рекомендацій, теоретичних узагальнень та висновків, які складають основний зміст цього дослідження, зумовлюється його актуальністю та обранням напрямом наукового пошуку.

Наукова новизна одержаних автором результатів дослідження оформлена відповідно до вимог МОН України та відповідає дійсності. Насамперед, вона відзначається самою проблематикою роботи, оскільки комплексний аналіз правового регулювання відносин у сфері кібербезпеки патрульної поліції в Україні в сучасних умовах проведений вперше.

Ступінь обґрунтованості та достовірності наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Дисертантка вірно

та ґрунтовно завдання дослідження, серед яких: з'ясування особливостей кібернетичної безпеки патрульної поліції як адміністративно-правової категорії; висвітлити стан наукової розробленості питання забезпечення кібербезпеки патрульної поліції в Україні; розгляд становлення та сучасного стану правового регулювання кібербезпеки Національної поліції України та патрульної поліції; визначення змісту механізму адміністративно-правового забезпечення кібербезпеки патрульної поліції та його елементів; дослідження особливостей адміністративно-правового забезпечення кібербезпеки за окремими напрямками роботи патрульної поліції; аналіз іноземного досвіду в сфері забезпечення кібербезпеки у діяльності поліції; обґрунтування пропозиції та рекомендації щодо вдосконалення адміністративно-правового механізму забезпечення кібербезпеки патрульної поліції в Україні. Можна погодитись із формулюваннями об'єкту та предмету дослідження.

Методологія дослідження відповідає галузі виконаної роботи, поставленій меті та завданням дисертації, свідчить про наявність належного теоретичного рівня підготовки Е.А. Мамедової, її обізнаність у проблемах адміністративного та інформаційного права. Зважаючи на складність досліджуваного питання у роботі доречно застосовано комплекс наукових методів.

Про обґрунтованість цього дисертаційного дослідження свідчать наукові положення, рекомендації та висновки дослідження, оскільки вони обумовлені аналізом значної кількості нормативно-правових актів міжнародного, загальнодержавного, місцевого рівнів, інших країн та наукової літератури. Проведена Е.А. Мамедовою робота має вагомі теоретичні та практичні результати. Особливо слід відмітити комплексний підхід щодо проблематики забезпечення кібербезпеки та захисту персональних даних в роботі патрульної поліції при використанні засобів відеофіксації.

Рівень виконання поставленого наукового завдання. У дисертації Е.А. Мамедової викладено наукові положення, висновки і рекомендації, які є відмінно обґрунтованими та логічно послідовними з точки зору наукового дослідження. Для їхньої формулювання авторка виконала важливу дослідну роботу, включаючи аналіз результатів опитування патрульних поліцейських, наукових джерел та судової практики. Достовірність та наукова обґрунтованість отриманих результатів забезпечена використанням значного обсягу

літературних джерел та використанням наукових методів. Авторка виявляє достатнє розуміння діалектичного, порівняльно-правового методу, логіко-семантичного аналізу, системно-структурного підходу, володіє прийомами логічного аналізу і синтезу. Дослідження базується на аналізі десятків нормативних актів і значної кількості наукових джерел, що підвищує його достовірність. Структура дисертації вдало відображає послідовність викладу матеріалу, що сприяє формулюванню важливих наукових положень, пропозицій та рекомендацій. Загалом, робота відзначається високим методологічним рівнем, що свідчить про впевнене володіння авторкою методологією наукової діяльності.

Значення одержаних результатів дослідження на теоретичному та практичному рівнях. Практичне значення одержаних авторкою результатів полягає, перш за все, у тому, що основні ідеї й висновки авторки, викладені в дисертаційній роботі, розширюють наукові уявлення про поняття, зміст, засади, механізм адміністративно-правового забезпечення кібербезпеки патрульної поліції в Україні. Сформульовані Е.А. Мамедовою пропозиції створюють ґрунтовну теоретичну базу для подальшого вивчення засад, концепції, стратегії, механізму адміністративно-правового забезпечення кібербезпеки підрозділів Національної поліції України, у тому числі патрульної поліції. Також, запропоновані авторкою висновки й результати дисертаційного дослідження можуть бути використані у правотворчому процесі (при удосконаленні чинного законодавства в частині регламентації діяльності посадових осіб органів Національної поліції та патрульних поліцейських щодо забезпечення кібербезпеки), у правозастосовчій діяльності (для удосконалення засобів та методів забезпечення кібербезпеки в діяльності патрульної поліції в Україні), у навчальному процесі (при викладанні курсів адміністративного права, публічного адміністрування, адміністративної відповідальності, поліцейської діяльності), а також при проведенні подальшої науково-дослідної роботи з питань, що логічно витікають із проведеного дослідження.

Оцінка змісту дисертації, її завершеності в цілому. Дисертація має традиційний для робіт такого виду у галузі адміністративного права зміст, який складається зі: вступу, трьох розділів, які поєднують вісім підрозділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

Вступ до роботи, відповідно до вимог нормативних документів, визначає основні загальні характеристики дисертації: актуальність теми, зв'язок роботи із науковими програмами, планами, темами, мету і задачі дослідження, об'єкт, предмет, методи дослідження, нормативну основу, емпіричну базу, наукову новизну та практичне значення одержаних результатів, особистий внесок здобувача, апробації результатів дослідження, публікації. Усі елементи вступу є лаконічними, проте достатньо інформативними.

Три розділи дисертації дозволяють послідовно та ґрунтовно розкрити тему. Так, перший розділ роботи присвячено наданню адміністративно-правової характеристики кібербезпеці патрульної поліції України. В його межах розкрито поняття та зміст кібербезпеки як адміністративно-правової категорії, стан наукової розробленості питання забезпечення кібербезпеки патрульної поліції в Україні та здійснено аналіз генези та сучасності правового регулювання забезпечення кібербезпеки патрульної поліції в Україні. В межах другого розділу роботи розкрито зміст механізму адміністративно-правового забезпечення кібербезпеки патрульної поліції України, який включає політику кібербезпеки патрульної поліції, систему органів її реалізації, ідентифіковані загрози кібербезпеці, цілі, методи, принципи, форми та способи забезпечення цього виду безпеки, а також особливості адміністративно-правового забезпечення кібербезпеки за окремими напрямками роботи патрульної поліції в Україні. В третьому розділі роботи авторкою проаналізовано іноземний досвід забезпечення кібербезпеки поліції та досліджено шляхи удосконалення адміністративно-правових засад забезпечення кібербезпеки патрульної поліції в Україні.

Загалом у дисертації послідовно розкриваються проблеми формування сучасної концепції правового регулювання кібербезпеки в Україні. З'ясовано, що формування сучасної концепції правового регулювання кібербезпеки в Україні повинно здійснюватися із врахуванням потреб держави та прав громадян, дотримання верховенства права, засобів правового захисту, поваги до основних цінностей, прав людини та особи на свободу вираження поглядів, однаковий захист загальновизнаних основних прав.

У сукупності, представлена структура роботи дозволила всебічно охопити предмет дослідження та прослідкувати авторський творчий задум, краще

побачити послідовність та завершеність запропонованого підходу, зрозуміти логіку та обґрунтування щодо вдосконалення законодавства України в зазначеній сфері.

Дискусійні положення дисертаційного дослідження. Дисертація Е.А. Мамедової як авторський науковий продукт наділений значною кількістю концептуальних та неповторних висновків, проте не позбавлений дискусійних положень. Авторці варто звернути увагу на окремі положення дисертації, що мають не достатньо обґрунтований дискусійний характер, потребують більш глибокого дослідження та обґрунтування.

1. При проведенні дослідження історії та сучасного стану правового регулювання забезпечення кібербезпеки патрульної поліції в Україні в межах підрозділу 1.3 авторка здійснює узагальнений аналіз національного законодавства, що регламентує кібербезпеку в Україні. Водночас Е.А. Мамедова не відокремила етапи становлення вітчизняного законодавства, у тому числі прийняття відомчих нормативно-правових актів МВС України, що визначають засади кібербезпеки патрульної поліції в Україні. Також здобувачка не систематизувала належним чином нормативно-правові акти за напрямками службової діяльності патрульної поліції, що містять положення, які стосуються забезпечення кібербезпеки цього підрозділу Національної поліції. Зазначене свідчить про недостатній рівень систематизації при висвітленні положень підрозділу 1.3 дисертації.

2. Дисертантка формулюючи авторські пропозиції щодо удосконалення адміністративно-правових засад забезпечення кібербезпеки патрульної поліції не є послідовною, оскільки в різних підрозділах дисертації запропоновано прийняти різні проекти нормативно-правових актів. Так, у підрозділі 1.1 на с. 43 Е.А. Мамедова пропонує розробити та прийняти концепцію інформаційного забезпечення патрульної поліції, що буде містити окремий розділ про кібербезпеку патрульної поліції. Водночас у підрозділі 2.1 авторка констатує відсутність концепції кібербезпеки патрульної поліції (с. 116) та обґрунтовує необхідність її прийняття. У тексті підрозділу 2.3 на с. 125 вже пропонується розробка концепції використання соціальних мереж підрозділами Національної поліції. У підрозділі 3.2 дисертації авторкою ґрунтовно описані запропоновані нею зміни до чинного законодавства, сформульовані у проекті Закону України

«Про внесення змін до законів України «Про основні засади забезпечення кібербезпеки України», «Про Національну поліцію», «Про Дисциплінарний статут Національної поліції України» та Кодексу України про адміністративні правопорушення для підвищення рівня забезпечення кібербезпеки підрозділів Національної поліції». Таким чином, дисертантка не узгоджує між собою зроблені нею пропозиції щодо удосконалення вітчизняного законодавства з метою формування системи адміністративно-правових засад забезпечення кібербезпеки патрульної поліції, не визначає етапи запровадження таких змін.

3. Необґрунтованим є й підхід авторки щодо розкриття у підрозділі 2.3 «Особливості адміністративно-правового забезпечення кібербезпеки патрульної поліції за окремими напрямками роботи патрульної поліції» лише особливостей використання соціальних мереж працівниками патрульної поліції та дотримання правил кібербезпеки у цьому процесі. Відсутня конкретизація напряму роботи патрульної поліції, що передбачає таку діяльність. Поза увагою автора в межах цього розділу залишилось правова регламентація правил дотримання кібербезпеки при реалізації такого завдання патрульної поліції як забезпечення безпеки дорожнього руху, наприклад при автоматичній фіксації подій з ознаками правопорушення у цій сфері. Слід було проаналізувати відповідні нормативно-правові акти з метою виявлення адміністративно-правових засад забезпечення кібербезпеки патрульної поліції при забезпечення безпеки дорожнього руху.

4. У підрозділі 3.2 дисертації є неточності щодо змісту та назви підрозділу. Авторка вийшла за межі предмету дослідження та охопила своїми пропозиціями з удосконалення основні елементи механізму адміністративно-правового забезпечення кібербезпеки патрульної поліції, а не тільки адміністративно-правові засади забезпечення кібербезпеки патрульної поліції. Це свідчить про непевну позицію авторки щодо розуміння нею змісту та співвідношення понять адміністративно-правових засад забезпечення кібербезпеки патрульної поліції та механізму адміністративно-правового забезпечення кібербезпеки патрульної поліції. З урахуванням чисельних пропозицій Е.А. Мамедової розробити концепцію кібербезпеки патрульної поліції також потребує уточнення та конкретизації думку авторки щодо співвідношення таких понять як «адміністративно-правові засади забезпечення кібербезпеки патрульної поліції», «механізм адміністративно-правового забезпечення кібербезпеки патрульної

поліції» та «концепція кібербезпеки патрульної поліції».

5. На сторінці 101 дисертації Е.А. Мамедова констатує, що нею пропонується розглядати трирівневу систему кібербезпеки патрульної поліції: кібербезпеку підрозділів патрульної поліції як кібербезпеку служби, кібербезпека Департаменту патрульної поліції – кібербезпека установи, а кібербезпека патрульного поліцейського – вид кібербезпеки особи, що виконує службові обов'язки. Проте авторка не розвиває своє припущення. Бажано було б щоб дисертантка конкретизувала у підрозділі 1.2 межі кіберпростору на кожному з трьох рівнів, правові засади забезпечення кібербезпеки на трьох рівнях, види кіберзагроз та інструменти запобігання їх реалізації.

6. В деяких підрозділах дисертація перевантажена поглядами та думками інших дослідників, що здійснювали науковий пошук у відповідній сфері. Наприклад підрозділ 2.2 «Механізм адміністративно-правового забезпечення кібербезпеки патрульної поліції та його елементи» (с. 98-101) та підрозділ 3.1 «Іноземний досвід забезпечення кібербезпеки патрульної поліції» (с. 139-141, 146, 155). Ця ситуація дещо знижує враження від сприйняття авторських здобутків дисертантки. Здобувачці слід було приділити більше уваги проведенню наукової полеміки із науковими позиціями інших дослідників та ґрунтовніше підводити її підсумки.

При викладенні матеріалів дисертації також виявлено окремі стилістичні та граматичні помилки, невдалі фрази, які не мають принципового характеру, можуть бути легко усунуті та не впливають на зміст дисертації, на новизну зроблених висновків та пропозицій з удосконалення адміністративно-правових засад забезпечення кібербезпеки патрульної поліції.

Наявність дискусійних положень характеризує й актуальність і складність дослідженої теми, що обумовлено відсутністю концепції адміністративно-правових засад забезпечення кібербезпеки Національної поліції та її підрозділів, що вимагало від автора формулювання вперше важливих понять та вибудовування правових конструкцій у сфері кібербезпеки патрульної поліції.

Зазначені зауваження частково обумовлені нормативно обмеженим обсягом дисертації, не носять концептуальний характер, лише є орієнтирами для здобувача напрямів подальших наукових пошуків, не впливають на загальну позитивну оцінку роботи та не знижують її достатній науковий рівень.

Вищенаведене дає підстави стверджувати, що дисертаційна робота Мамедової Ельміри Алгаламівни «Адміністративно-правові засади забезпечення кібербезпеки патрульної поліції в Україні» є завершеною науковою працею, результати якої мають обґрунтовану наукову новизну, важливе теоретичне та практичне значення.

Основні положення дисертації з належним ступенем повноти були відображені у наукових статтях, підготовлених та опублікованих автором дисертації, кількість і якість яких відповідає вимогам щодо публікацій, зарахованих за темою дисертації.

Винесені на захист наукові положення та рекомендації в сукупності вирішують важливе науково-прикладне завдання – формулювання теоретичних положень, що визначають зміст адміністративно-правових засад забезпечення кібербезпеки патрульної поліції в Україні, а також формування рекомендацій та пропозицій щодо удосконалення їх правової регламентації у вітчизняному законодавстві. За оформленням, обсягом, науковою новизною отриманих результатів та їх достовірністю дисертаційна робота відповідає Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44, а її автор – Мамедова Ельміра Алгаламівна – на основі публічного захисту заслуговує на присудження їй ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право».

Офіційний опонент:

заступник начальника факультету з навчальної роботи – начальник навчальної частини факультету забезпечення державної безпеки Київського інституту Національної гвардії України доктор юридичних наук, професор

Олександр КОМІСАРОВ

Підпис Комісарова О.Г. засвідчую:

заступник начальника Київського інституту Національної гвардії України з наукової роботи полковник

Максим КИТИРОВ